

Sygn. akt IACz 1493/13

POSTANOWIENIE

Dnia 2 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Piotr Górecki (spr.),

Sędziowie SSA Marek Górecki, SSA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga

po rozpoznaniu w dniu 2 września 2013 r. na posiedzeniu niejawnym sprawy z powództwa (...) spółka z o.o. w P.

przeciwko

(...) S.A. w P.

na skutek zażalenia obu stron

od postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 27 czerwca 2013 r., sygn. akt IXGC

895/11,

postanawia:

- 1) zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że przyznane biegłemu R. S. (1) wynagrodzenie w kwocie 7.627,53 zł obniżyć do kwoty 4.774,77 zł (cztery tysiące siedemset siedemdziesiąt cztery złote siedemdziesiąt siedem groszy) a w pozostałym zakresie wniosek biegłego oddalić,
- 2) w pozostałej części oba zażalenia oddalić.

M. Górecki P. Górecki M. Mazurkiewicz-Talaga

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu przyznał biegłemu R. S. (2) wynagrodzenie za opracowaną w sprawie opinię w kwocie 7.627,53 zł.

Zażalenie na to rozstrzygnięcie złożyły obie strony. Pozwana domagała się zmiany zaskarżonego postanowienia poprzez przyznanie biegłemu wynagrodzenia w kwocie 2.492,40 zł, ewentualnie uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania (k. 213).

Powodowa spółka domagała się z kolei uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu zażaleń strony kwestionowały generalnie wysokość wynagrodzenia przyznanego biegłemu, stojąc na stanowisku, że jest ono zawyżone w stosunku do nakładu jego pracy. W ocenie pozwanej wynagrodzenie biegłego winno wynosić 2.492,40 zł przy przyjęciu, że biegły opracowywał opinię przez 80 godzin. Z kolei powódka wskazywała, że wynagrodzenie to winno wynosić w granicach 2.000 zł - 2.800 zł.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu zważył, co następuje.

Zażalenia okazały się zasadne. Przedmiotowa sprawa dotyczyła wynagrodzenia za wydanie opinii w sprawie o wynagrodzenie za korzystanie przez pozwaną z gruntu zajętego na sieci kanalizacyjnej. Postanowieniem z dnia 5

października 2012 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu powołał biegłego R. S. (1), aby w przedmiotowej sprawie wydał opinię co do wysokości wynagrodzenia. Za nieuzasadnione opóźnienie w wydaniu opinii biegły został skazany na grzywnę (postanowienie z dnia 17 maja 2013 r. - k. 161). Opinię swoją - z dnia 11 lutego 2013 r. - biegły przedstawił sądowi dopiero w dniu 27 maja 2013 r. (k. 164 - data wpływu do sądu). Jednocześnie biegły przedstawił rachunek na kwotę 7.627,53 zł oraz kartę pracy biegłego wykazując, że opinie opracowywał przez 251 godzin.

Zgodnie z art. 288 k.p.c. biegły ma prawo żądać wynagrodzenia za stawiennictwo do sądu i wykonaną pracę. W myśl art. 89 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w postępowaniu cywilnym, „biegłemu powołanemu przez sąd przysługuje wynagrodzenie za wykonaną pracę oraz zwrot poniesionych przez niego wydatków niezbędnych dla wydania opinii.” Z kolei „Wysokość wynagrodzenia biegłego za wykonaną pracę ustala się, uwzględniając wymagane kwalifikacje, potrzebny do wydania opinii czas i nakład pracy, a wysokość wydatków, o których mowa w ust. 1 - na podstawie złożonego rachunku” (ust. 2). „Wynagrodzenie biegłych oblicza się według stawki wynagrodzenia za godzinę pracy albo według taryfy zryczałtowanej określonej dla poszczególnych kategorii biegłych ze względu na dziedzinę, w której są oni specjalistami. Podstawę obliczenia stawki wynagrodzenia za godzinę pracy i taryfy zryczałtowanej stanowi ułamek kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, której wysokość określa ustawa budżetowa” (ust. 3).

Szczegółowo kwestię tę reguluje aktualnie rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym, które obowiązuje od dnia 5 maja 2013 r. Rozporządzenie to zastąpiło dotychczas obowiązujące rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 1975 r. w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym (Dz. U. z dnia 31 grudnia 1975 r.). Koszty przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym obejmują: 1) wynagrodzenie biegłych za wykonaną pracę, 2) koszty zużytych materiałów, 3) inne wydatki niezbędne do wydania opinii. Przewidziane wyżej wynagrodzenie biegłych za wykonaną pracę obejmuje należność za czynności przygotowawcze i badawcze, łącznie z zapoznaniem się z aktami sprawy, oraz za opracowanie opinii wraz z uzasadnieniem. Za udział w czynności sądowej wynagrodzenie biegłego określa się według stawki wynagrodzenia za godzinę pracy, uwzględniając czas koniecznej obecności biegłego w sądzie lub w innym miejscu, w którym czynność się odbywa.

Z powyższych unormowań wynika, że wynagrodzenie biegłego jest uzależnione przede wszystkim od kwalifikacji biegłego, potrzebnego czasu do wydania opinii i nakładu pracy (por.: art. 89 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).

Sąd I instancji przyznał biegłemu wynagrodzenie w wysokości zgodnej z przedstawionym przez biegłego rachunkiem. Z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wynika jedynie, że sąd ten sprawdził wyliczenia biegłego jedynie pod kątem rachunkowym stwierdzając jedynie, że „Przyjęta przez biegłego stawka za godzinę pracy (...)” mieści się w przepisach prawa. Niewątpliwie sąd I instancji winien bardziej wnikliwie rozważyć, czy czas przeznaczony na wydanie przedmiotowej opinii jest adekwatny do potrzeb. Wprawdzie biegły odniósł się do obu zażeń w piśmie z dnia 14 sierpnia 2013 r. (k. 245), jednakże nie wyjaśnił przyczyn dla których opracowywał opinię aż przez 251 godzin. Ograniczył się do stwierdzenia, że przedstawił „bardzo szczegółową kartę pracy biegłego”, sprawa ma „skomplikowany charakter” a „obliczenia musiały być sporządzone wielowariantowo”. Nie sposób zatem wyjaśnić przyczyn dla których na przykład „pozyskanie stawek czynszowych” trwało 14 godzin, „zebranie danych” i ich weryfikacja obejmowała 23 godziny czy „określenie wartości rynkowej gruntu” łącznie wynosiło 48 godzin. Niewątpliwie sąd I instancji kwestie te w swoich rozważaniach pominął. Treść karty pracy biegłego obejmująca szczegółowe wymienienie czynności, jakich biegły dokonał w związku z opracowaniem opinii, jak również czasu poświęconego na każdą z tych czynności, zobowiązuje sąd do konkretnego ustosunkowania się do tych danych. Sąd może bowiem skontrolować wskazaną przez biegłego w karcie pracy liczbę godzin niezbędnych do sporządzenia opinii (poświęconych na czynności przygotowawcze i badawcze, łącznie z zapoznaniem się z aktami sprawy oraz na opracowanie opinii wraz z uzasadnieniem) i obniżyć wynagrodzenie wyliczone przez biegłego stosownie do przyjętej przez siebie ilości czasu i nakładu pracy biegłego.

W przedmiotowej sprawie istniały podstawy do przyjęcia, że podana przez biegłego liczba godzin na wykonanie poszczególnych czynności została znacząco zawyżona. Podkreślić należy, że jeżeli nie istnieją ogólnie obowiązujące normy czasu wykonania danej czynności, kwestionowanie rachunku biegłego na tej podstawie, że czynność wymagała mniej czasu, niż to wykazano w rachunku, może być skuteczne tylko wtedy, gdy podane w rachunku ilości zużytego czasu są tak jaskrawo wygórowane, iż opierając się na zwykłym doświadczeniu życiowym można od razu stwierdzić, że biegły niewątpliwie zużył znacznie mniej czasu, niż podaje w rachunku (por.: postanowienie Sądu Najwyższego z 18 sierpnia 1959 r. I CZ 82/59, OSN 1961/2/41).

Przede wszystkim wypada zauważyć, że opinia biegłego liczyła 17 stron oraz 3 załączniki w postaci kserokopii dokumentów nie wytworzonych przez biegłego. Dużą część opinii zajmowały tabele oraz zdjęcia. Lektura przedmiotowej opinii wskazuje, że biegły opracowywał ją komputerowo, co niewątpliwie wpływało pozytywnie na jej szatę graficzną, ale też ułatwiało pracę biegłego. Ta ostatnia okoliczność oraz doświadczenie życiowe wskazują zarazem, że czas sporządzenia opinii winien być zdecydowanie krótszy. W każdym razie nie sposób uznać, aby opracowanie przedmiotowej opinii (co do ustalenia wynagrodzenia za korzystanie z gruntu) wymagało aż 251 godzin pracy. Za trafnością tego poglądu przemawia także fakt, że w innych podobnych sprawach, wynagrodzenia innych biegłych sądowych są znacznie niższe.

Oceniając kartę pracy biegłego, można zasadnie przyjąć, że zawyżone zostały godziny pracy przy: opracowaniu „pliku” w ilości 17 godzin, „pozyskaniu stawek czynszowych – 14 godzin, zbieraniu danych co do cen transakcyjnych gruntów przeznaczonych pod komunikację - 29 godzin, zbieraniu danych co do cen transakcyjnych gruntów przeznaczonych pod zabudowę – 23 godziny, analizie „próby badawczej” - 16 godzin i 12 godzin, określeniu wartości rynkowej gruntów przed uchwaleniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – 17 godz., określeniu wartości rynkowej gruntów po uchwaleniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – 14 godzin, określeniu wartości działek (...) godzin, ustalaniu współczynników „k” i „u” – 9 godzin i 11 godzin, analizie i zestawieniu „danych wynikowych” – 11 godzin, sporządzeniu „kompleksowej opinii” – 16 godzin i sprawdzeniu opinii, „kserokopii” oraz wydrukowaniu opinii – 7 godzin. Pozostałe godziny czasu pracy biegłego a wynikające z karty pracy biegłego uznać należało za optymalne.

Sąd II instancji przyjął, że czas pracy biegłego – mając na uwadze powyższe czynności – powinien wynosić odpowiednio 8, 8, 16, 16, 8, 8, 8, 8, 8, 6, 6, 8, 8, i 5 godzinach (tj. 121 godzin).. Łącznie zatem biegły winien przeznaczyć na wydanie opinii 159 godzin, co po pomnożeniu przez stawkę godzinową (30,03 zł) daje kwotę 4.774,77 zł. Taką też kwotę należało tytułem wynagrodzenia przyznać biegłemu.

Oba zatem zażalenia zasługiwały na częściowe uwzględnienie. Z tego względu sąd odwoławczy zmienił zaskarżone postanowienie poprzez obniżenie wynagrodzenia biegłego do kwoty 4.414,41 zł (art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 386 § 1 k.p.c.). W pozostałym zakresie zażalenia podlegały oddaleniu (art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 385 k.p.c.).

M. Górecki P. Górecki M. Mazurkiewicz-Talaga